

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ "ВАСИЛ ЛЕВСКИ"
5006 гр. В. Търново, бул. "България" № 76

СТАНОВИЩЕ

от професор, д.н., инж., полк.(о.з) **Стойко Димитров Стойков**
Институт „Научноизследователска и иновационна дейност“ при
НВУ „В.Левски“ гр. В. Търново

Област на висшето образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“

Професионално направление: - 3.7. „Администрация и управление“

Научна специалност - 05.02.24.- „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана).

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана“

Професионално направление: 9.1. „Национална сигурност“

Професионално направление: 9.2. „Военно дело“

Научна специалност:

- 05.02.24. „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“;
- 05.12.01. „Организация и управление на Въоръжените сили“;
- 05.12.02. "Военнополитически проблеми на сигурността";
- 05.12.03. "Военно-приложни аспекти на гражданската защита"

гр. Велико Търново, ж.к. „Зона –Б“, ул. „Йордан Кулелиев“ № 4, вх. А,
GSM – 0889 31 73 95, E-mail: stojkods@abv.bg

за научните трудове на д-р **Сияна Бориславова Люцканова**, главен асистент в катедра „Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво“ при факултет „Навигационен“ на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“, единствен участник в конкурс за граждански служител за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана“ по професионално направление 9.1 „Национална сигурност“ и научна специалност „Национална сигурност“ по учебните дисциплини-„Основи на националната сигурност“, „Сигурност и безопасност на морската транспортна система“, „Международни и национални организации във водния транспорт“ и „Европейска морска транспортна политика“ за нуждите на катедра „Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво“ при факултет „Навигационен“ на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

Конкурсът е обявен със заповед на Началника на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ - № ЛС-121/13.11.2017 г. и обнародван в Държавен вестник – бр. № 94/24.11.2017 г.

Съставът на Научното жури е отгаден в Заповед № ОС-41/30.01.2018г. на Началника на ВВМУ „Н.Й.Вапцаров“.

Документи за участие в конкурса в предвидения от закона срок е представил само един участник - д-р Сияна Бориславова Люцканова, главен асистент в катедра „Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво“ при факултет „Навигационен“ на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

С решение на Комисията за проверка на документите и допускане до конкурс на кандидата, д-р Сияна Бориславова Люцканова е допусната до участие в конкурса.

Единственият кандидат в конкурса: д-р Сияна Бориславова Люцканова е главен асистент в катедра „Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво“ при факултет „Навигационен“ на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

Научноизследователската и преподавателска дейност на кандидата в конкурса, д-р Сияна Бориславова Люцканова е насочена основно в областта на разширяване чрез актуализиране и осъвременяване на научното познание за съществуващите предизвикателства и заплахите за морската сигурност в световен и регионален мащаб чрез предложения и подходи за усъвършенстване на националната система за морска сигурност и безопасност, отчитайки спецификите на организациите за сигурност и безопасност и принципите на тяхното изграждане и функциониране. Определянето на критични уязвимости може да се извърши при проектиране на основни конструктивни елементи върху средата на сигурност и безопасност.

Нарастващите диспропорции във военните способности между военните съюзи и държавите възпрепятстват напредъка в контрола на въоръженията. Възможностите на досега използвания дипломатически инструментариум в областта на контрола на въоръженията са изчерпани и налагат установяването на нов баланс на силите и свършено нов прочит на режимите на ядрен контрол.

Актуалността на разработвания от д-р Сияна Люцканова в предложените за рецензиране за участие в конкурса трудове проблем в научно и научноприложно отношение произтича от необходимостта да бъде разширено системното научно знание за

спецификата на съществуващите съвременни теории, методи и подходи, свързани с политиката за морска сигурност и Европейската стратегия за морска сигурност.

Състоянието на сигурността на националната морска критична инфраструктура се анализира в контекста на идентифицирането и борбата със съвременните заплахи за сигурността. Адаптиран е възгледът за използване на подхода „engagement“ в дебата за бъдещето на режима за ядрен контрол в Европа предвид кризата в отношенията между НАТО и Русия и множеството нови рискове и заплахи, включително и за сигурността на техните ядрени арсенали.

Приносителите в извършените научни изследвания от кандидата в конкурса способстват за повишаване ефикасността на реалните резултати за архитектурна рамка, която да послужи като теоретична основа за създаването на национална морска стратегия и единна национална морска политика.

Поставен е акцент върху защитата на елементите на морската критична инфраструктура.

Научно приложната стойност на предложените за рецензиране трудове от д-р Сияна Люцканова е съсредоточена върху разширяването на теоретичните познания за проблемите, рисковете и заплахите за сигурността на водната транспортно-преносна система в световен и регионален мащаб и предизвикателствата пред ЕС на местно регионално ниво във фазата на изграждане на местните структури за морска сигурност, чийто успех гарантира устойчивост и оправдава вложените ресурси.

Разглежда се капацитета от интегративна експертиза на ЕС, който е добра основа за защита на морските интереси, но недостатъчно адаптивен и ефективен спрямо регионалните особености на по-далечните морски пространства, където европейските страни имат стратегически интереси.

Разгледани са инициативите за развитие на морското образование, които са два типа- такива, които са външни за системата на морското образование (СМО) и осигуряват условията за развитие на тази система, и инициативи, явяващи се вътрешносистемни за СМО и свързани с модела на системно устройство и функциониране.

Предлагат се подходи за оптимизиране на морското образование съобразно актуалната среда- надсистемни инициативи за създаване на условия за функциониране на системата за морско образование; структурни инициативи за оптимизиране на системата за морско

образование; функционални инициативи за оптимизиране на системата за морско образование.

Чрез своята научноизследователска и научно приложна дейност кандидатът, д-р Сияна Люцканова разширява обхвата на категорийния апарат, чрез който научната теория и практика по морската сигурност и безопасността на корабоплаването осъществяват взаимовръзката си с другите фундаментални науки чрез конкретни предложения и подходи за усъвършенстване на националната система за морска сигурност и безопасност, отчитайки спецификите на организациите за сигурност и безопасност и принципите на тяхното изграждане и функциониране.

1. Кои трудове от представените от кандидата се приемат за оценка от рецензента

Участникът в конкурса - д-р Сияна Люцканова е автор на 23 публикации (659 стр.), от които: 1 монография, 1 учебник и 16 научни доклада и статии.

Списъкът с предоставените ми за рецензиране материали съдържа - 18 заглавия от 408 стр., от които авторски - 7 бр. и в съавторство - 11 бр. Посочените заглавия са разпределени както следва:

Публикации в страната:

Монография - 1 бр. - 134 стр.; № 22 от Списък на научната продукция;

Учебник - 1 бр. - 127 стр.; № 23 от Списък на научната продукция;

Научни публикации (доклади и статии) - 16 бр. - 79 стр.; №№ 6...21 от Списък на научната продукция;

Публикации в чужбина:

- доклади и статии - 7 бр. - 48 стр. - №№ 15...21 от Списък на научната продукция.

Предоставената от кандидата в конкурса д-р Сияна Люцканова научна продукция отговаря напълно на изискванията на оценъчна система на показателите за заемане на академична длъжност „доцент“ по дейности и показатели. Количеството на представените за рецензиране публикации е представително и оценявам като достатъчно за участие в конкурс за академична длъжност „доцент“ във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

2. Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата. В кои научни области и проблеми кандидатът е работил и продължава да работи.

Представените за рецензиране трудове на д-р Сияна Люцканова са в областта и проблематиката по специалността на конкурса за „доцент” в област на висше образование 9. Сигурност и отбрана” по професионално направление 9.1. „Национална сигурност” по учебните дисциплини - „Основи на националната сигурност“, „Сигурност и безопасност на морската транспортна система”, „Международни и национални организации във водния транспорт” и „Европейска морска транспортна политика”.

Публикациите са в специализирани научни издания: Сборници от научни конференции на ВВМУ „Н.Й.Вапцаров”-гр. Варна, научно списание „Механика, Транспорт, Комуникации” -гр.Варна и др.

Стилът на кандидата е академичен, задълбочен, разбираем и достъпен.

Научноизследователска дейност:

- генериране на нови знания и умения, свързани с актуализиране и осъвременяване на знанията за съществуващите предизвикателства и заплахите за морската сигурност в световен и регионален мащаб и създаването на нови концептуални рамки и конструкции- трудове-№№-9,10,11,12,13,14,15,16, 17, 19, 20 и 23;

- доразвиване на теорията и практиката на научните изследвания чрез обобщени и разширени теоретични постановки за:

= синтезирана конструкция от знания за обучение на специалисти и е обоснована концептуална рамка за обучение и съвместна подготовка, отчитайки съвременните условия и нужди, адекватни на средата, в която обучаемите професионално ще се реализират - трудове - №№- 12,15, 16, 17,20 и 21;

= структурирано знание за формиране на принципи и подходи за вземане на политически решения, базирани на защита на морските интереси в национален, регионален и континентален план- - трудове - №№-9,13,14 и 22;

= теоретичното обосноваване на потенциални негативни въздействия и уязвимости за сигурността и безопасността на офшорни нефто-и газодобивни съоръжения-трудове-№№- 10 и 11;

- създаване на стройна система от теоретични обобщения и предложения по проблемите на приоритетите на формиране на актуалните политики на държави и международни организации, които формират средата за сигурност в континентален и глобален мащаб, в областта на морската сигурност и ядрените политики - трудове-№№- 9,18 и 22.

От представените анотации за участие в екипи по отделни проекти се вижда активната дейност на кандидата в научноизследователската и иновационна дейност, като повечето от получени резултати намират реално приложение в практиката.

3. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Преподавателската дейност на кандидата обхваща както обучение: в двете образователни квалификационни степени на висшето образование (бакалавър и магистър) и така също за повишаване квалификацията на специалисти.

Кандидатът в конкурса - д-р Сияна Люцканова преподава - във ВВМУ „Н.Й.Вапцаров” в ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър” по следните учебни дисциплини: Основи на националната сигурност, Военнополитически организации и инициативи, Сигурност и безопасност на морската транспортна (преносна) система, Национални и международни организации във водния транспорт и Европейска морска политика.

От направената справка за годишната аудиторна учебна заетост се вижда, че д-р Сияна Люцканова има аудиторна заетост –което удовлетворява изискванията на Заповед № ОХ-512/14.08.2004г. на Министъра на отбраната на Република България.

Трудовете са предназначени за обучение на курсанти, студенти, специализанти и докторанти.

Продължена е работата на д-р Сияна Люцканова по темата на нейната докторска дисертация „Морската политика на България в променящата се среда за сигурност в Черноморския регион” и тази тема фигурира като централна или като аспект в част от публикациите последвали защитата на дисертацията през 2015г. - трудове -№№- 6,10,15,18 и 23.

Този факт сам по себе си красноречиво свидетелства за устойчивостта на научните интереси на кандидата за академичната длъжност „доцент”- д-р Сияна Люцканова в научната област на конкурса, намерили отражение в нейните научни разработки.

Нормативна област.

Кандидатът взема участие при разработване на стандартизационни и други нормативни документи свързани с процеса на обучение в ВВМУ „Н.Й.Вапцаров”.

4. Основни научни и научно-приложни приноси

Основните приноси на кандидата са с научен и научно приложен характер и могат да се обобщят в няколко основни тематични области:

- **генериране на нови знания и умения**, свързани с актуализиране и осъвременяване на знанията за съществуващите предизвикателства и заплахите за морската сигурност в световен и регионален мащаб и създаването на нови концептуални рамки и конструкции - трудове-№№-9,10,11,12,13,14,15,16, 17, 19, 20 и 23.

Централно място в рецензираните трудове в тази тематична област принадлежи на учебник -№ 23 на тема „Maritime Security Aspects of the Republic of Bulgaria”, Varna, NVNA, 2017. ISBN 978-619-7428-15-5, обем – 127стр., в който се разглеждат въпроси по шест тематични направления по основи на понятията: сигурност и национална сигурност, морска сигурност, морската мощ на държавата, институционалното измерение на морската транспортна система, средата за сигурност, в която функционира тя и нейните съвременни характеристики, предизвикателствата, рисковете и заплахите за морската сигурност в национален и глобален план и концепцията за морската транспортна система като част от морската критична инфраструктура.

- **доразвиване на теорията и практиката** на научните изследвания чрез обобщени и разширени теоретичните постановки:

= **доказани са нови и са получени потвърдителни факти** за факторите, които определят средата за сигурност в Черноморския регион и за рисковете и заплахите в съвременната среда за сигурност;

= **синтезирана конструкция от знания** за обучение на специалисти и е обоснована концептуална рамка за обучение и съвместна подготовка;

= **структурирано знание** за формиране на принципи и подходи за вземане на политически решения;

= **теоретичното обосноваване** на потенциални негативни въздействия и уязвимости за сигурността и безопасността;

- **създаване на стройна система от теоретични обобщения и предложения** по проблемите на приоритетите на формиране на актуалните политики на държави и международни организации, които формират средата за сигурност в континентален и глобален мащаб, в областта на морската сигурност и ядрените политики.

Извлечени са поуки от практиката и са формулирани предложения за действия по избрани проблемни области на формулиране на национална

морска политика. Резултатите от изследвания на автора се използват в подготовката на Стратегия за морска сигурност на Република България.

5. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката.

В предоставените ми рецензирани материали е видно приложение на резултатите от научноизследователската и нормативна дейност на кандидата - д-р Сияна Люцканова. Представената справка за цитирания в индексирани издания показва значимостта на разработените научни проблеми.

6. Оценка в каква степен приносите са дело на кандидата

Кандидатът - д-р Сияна Люцканова е основен автор в по-голямата част от съвместните публикации.

7. Критични бележки за рецензираните трудове

Към предоставените за рецензиране материали могат да се отправят и някои критични бележки:

- списъкът на използваната литература в част от публикациите не е оформен съгласно изискванията на Стандарт за библиографско цитиране –БДС/ISO 690:2011;

- в оформянето на част от трудовете има неточности, повторения и редакционни грешки, които не намаляват научната им стойност, но влошават възможностите за бързо възприемане;

- основна част от публикуваните научни трудове за съжаление касаят една строго специфична аудитория - ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“-гр. Варна, което стеснява възможностите на кандидата в конкурса за активно участие в научния обмен, презентирани и защита на новаторски научни идеи пред научната общност в сферата на сигурността.

Посочените пропуски носят технически характер и не намаляват стойността на резултатите, постигнати от д-р Сияна Люцканова, доказващи нейната способност успешно да разработва самостоятелно и в екип въпроси важни за теорията и практиката на морската сигурност.

8. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение.

Не познавам лично д-р Сияна Люцканова, но представените трудове за участие в конкурса ни я демонстрират, като един от изявените научни изследователи и водещи преподаватели при изграждането на научното

знание и управлението на Въоръжените сили в областта на морската сигурност.

Считам, че трудовете са самостоятелно дело на кандидатката в конкурса и успешно защитават претенциите за научни и научно приложни приноси.

Нямам съвместни публикации с кандидатката.

9. Създадена ли е творческа среда за предаване на натрупания опит и знания

Постигнатите научни резултати от участничката в конкурса д-р Сияна Люцканова потвърждават и надграждат високата оценка за изградената научно-образователна среда за предаване на научни знания и професионален опит във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“-гр. Варна.

10. Заключение

Предоставената от кандидата в конкурса главен асистент, д-р Сияна Бориславова Люцканова документация и научна продукция отговарят на изискванията на чл.21.(1) от Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл.47.(2) от Правилника за неговото приложение.

Оценката ми за научните трудове на главен асистент, д-р Сияна Бориславова Люцканова, единствен участник в конкурс за цивилен служител за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана“, по професионално направление 9.1 „Национална сигурност“ и научна специалност “ Национална сигурност”, за нуждите на катедра „Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво“ на факултет „Навигационен“ на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ по учебните дисциплини „Основи на националната сигурност“, „Сигурност и безопасност на морската транспортна система“, „Международни и национални организации във водния транспорт“ и „Европейска морска транспортна политика“ е „положителна“.

11. Оценка на кандидатите

Предлагам на уважаемото Научно жури по конкурса да класира кандидата, главен асистент, д-р Сияна Бориславова Люцканова и да предложи на факултетния съвет при факултет „Навигационен“ на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“, да бъде избрана и да заеме академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, по научна

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ "ВАСИЛ ЛЕВСКИ"
5006 гр. В. Търново, бул. "България" № 76

специалност "Национална сигурност" в катедра „Организация и управление на военни формирования на тактическо ниво“ на факултет „Навигационен“ на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

21.03.2018 г.
гр. Велико Търново

Член на научното жури:

проф. д.н. полк. (о.з.)

(Стойко Стойков)